

VWO • HAVO • MAVO

Toetsbeleid

Versie: september 2021

Werkgroep Toetsbeleid

Frits Burger

Ardy Biemans

Dwayne Rijkschroeff

Judith Zoetelief

Naomi Gromotka

Abid el Majidi

Erwin Visser

Vincent Reimering

Inhoud

Inleiding.....	3
Doel toetsbeleid.....	3
Toetsen.....	3
Secties.....	3
Doorlopende leerlijn.....	3
Schoolexamen.....	4
RTTI.....	5
RTTI.....	5
Gemeenschappelijke afspraken t.a.v. toetsen (borging kwaliteit).....	6
Toetskwaliteit.....	6
Aantal toetsen per periode.....	6
Toetsweken.....	6
Deadline nakijken toetsen.....	6
Deadline inleveren opdrachten.....	6
Weging.....	6
Lay-out.....	6
Afname toets.....	7
Beoordeling.....	7
Leerlingen met een beperking.....	7
Extra tijd.....	7
Voortschrijdend gemiddelde.....	7
Inhaaltoetsen.....	7
Stille Week.....	7
BOVENBOUW.....	8
Uitgangspunt.....	8
Schoolexamen.....	8
Opbouw schoolexamencijfer.....	8
Informatievoorziening schoolexamens en toetsweken.....	8
Houdbaarheid schoolexamens/praktische opdrachten.....	8
Schoolexamens: inhaal- en herkansingsregeling.....	9
Herkansbaarheid (en inhalen) schoolexamens in voorexamenjaren (H4 en V5).....	9
Herkansbaarheid (en inhalen) schoolexamens in het examenjaar (M4, H5 en V6).....	9

Inleiding

Het Montfort College leidt leerlingen op tot een diploma op Mavo-, Havo- of VWO-niveau. De voortgang van leerlingen wordt bijgehouden door onder andere het geven van formatieve- en summatieve toetsen. De toetsresultaten worden meegenomen in het proces van determinatie. Toetsresultaten dienen tevens om het primaire proces waar nodig bij te sturen. Iedereen binnen de organisatie (van leerling tot docent) heeft er belang bij dat het toetsbeleid transparant, betrouwbaar en valide is. Het Montfort College werkt continu aan de kwaliteit en de borging van toetsen en van het schoolexamen. De basis daarvan is een uitgewerkt- en gedragen toetsbeleid. Dit bevordert in onze school een gemeenschappelijke visie op toetsen in het algemeen en op het schoolexamen in het bijzonder. Het toetsbeleid legt alle gezamenlijke afspraken vast op het gebied van toetsing.

Doel toetsbeleid

Het doel van ons toetsbeleid is het inzetten van kwalitatief hoogwaardige toetsen, die aansluiten bij het niveau van de leerling en die de determinatie ondersteunen en de kwaliteit van toetsen borgen.

Toetsen

Het Montfort College onderscheidt verschillende soorten toetsen:

- **Schriftelijke overhoring (S.O.).** Een S.O. is een toets met een beperkte omvang.
- **Proefwerk.** Onder proefwerk verstaan we een toets, die een grotere leerstofeenheid toetst dan een schriftelijke overhoring. Het zal in de meeste gevallen gaan over een of meerdere hoofdstukken. Proefwerken zijn identiek voor parallelklassen.
- **Formatieve toetsen.** Een toets waarbij de leerling kan controleren of er vorderingen zijn gemaakt in de leerstof. Deze toetsen hebben een diagnostische functie.
- **Overige toetsen,** zoals de mondelinge toets, werkstukken, spreekbeurten en presentaties.

Secties

De sectie is gezamenlijk verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit van het betreffende vak. De verdeling van de lesstof over de leerjaren (en per leerjaar) wordt door secties vastgelegd. De hoeveelheid en inhoud van proefwerken, schriftelijke overhoringen en andere toetsen in de onderbouw, het PTO (Programma van Toetsing Onderbouw) worden vastgelegd in het vakwerkplan. Voor het schoolexamen (bovenbouw) worden deze vastgelegd in het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting). Sectieleden beoordelen elkaars toetsen om de kwaliteit te garanderen. In parallelklassen worden dezelfde toetsen afgenomen. Indien dit door omstandigheden niet mogelijk is wordt dit overlegd met een directielid.

Doorlopende leerlijn

Een doorlopende leerlijn geeft aan, hoe leerlingen voor een bepaald vak gedurende hun schoolloopbaan van het beginniveau tot het vereiste eindniveau komen. Het is een doorlopend programma waarbij de sectie bepaalt welke stof wordt aangeboden, wanneer het wordt aangeboden en hoe het wordt aangeboden, aansluitend bij de door het Ministerie van OC&W voorgeschreven eindtermen. De doorlopende leerlijn vraagt naast inhoudelijke afstemming – welke stof en hoofdstukken behandel je in welk leerjaar – ook een afstemming op welk cognitief niveau de stof behandeld moet worden. Hiermee wordt bereikt dat bijvoorbeeld de overgang van onderbouw naar bovenbouw “soepeler” verloopt en cijfers niet sterk terugvallen: de eindcijfers van de leerling in het ene leerjaar moeten een voorspellende waarde hebben voor de resultaten in volgende leerjaren. Het verbinden van de doorlopende leerlijn met RTTI is de verantwoordelijkheid van de sectie: deze heeft namelijk de expertise en de verantwoordelijkheid om de doorlopende leerlijn inhoudelijk vorm te geven en vervolgens de cognitieve niveaus met elkaar te verbinden. De docenten in de onderbouw weten wat er geëist wordt in de bovenbouw en vice versa.

Schoolexamen

De schoolexamens worden door de sectie vastgelegd in overeenstemming met de eisen van OC&W en van beoordelingsnormering en een cesuur voorzien. Voor elk schoolexamen dient een toetsmatrijs gemaakt te worden. Na afname van het schoolexamen worden de behaalde resultaten geanalyseerd door secties en schoolleiding. Een schoolexamen wordt afgenomen in de schoolexamenperioden zodat er voldoende surveillanten op een SE gezet kunnen worden. Een SE beslaat tenminste 100 minuten.

Schoolleiding en secties borgen de kwaliteit van de schoolexamens om de leerlingen goed voor te bereiden op het centraal examen zodat het verschil tussen eindcijfer SE en CE kleiner is dan 0,5 punt.

RTTI

Om een toets daadwerkelijk te laten functioneren als krachtig leermiddel, is het noodzakelijk de toets te laten aansluiten bij het beoogde leerdoel en de onderwijsmethodiek. Voordat begonnen kan worden met het maken van toetsen, moeten eerst het leerdoel en de vereiste cognitieve niveaus beschreven worden. Vanuit de doorlopende leerlijn en aan de hand van de kerndoelen wordt bepaald, welke leerstof in de toets bevraagd gaat worden en op welke cognitieve niveaus de leerlingen de stof moeten beheersen. Het Montfort College gebruikt bij toetsen het RTTI-model, dat de secties helpt een steeds hoger cognitief niveau aan te bieden. Tegelijkertijd is RTTI voor docent en leerling een diagnostisch instrument om te bepalen op welke gebieden een leerling sterk of wat zwakker is zodat aanvullende training kan worden aangeboden, bijvoorbeeld door het aanbieden van leerstrategieën. In elk lokaal is een kaartenbak aanwezig waaruit leerlingen een leerstrategie kunnen kiezen om zich daarna te kunnen ontwikkelen op één van de gebieden van RTTI.

De letters RTTI verwijzen naar de volgende cognitieve vaardigheden/niveaus:

R = reproductie: vragen die kunnen worden opgelost op basis van herkenning of reproductie. Een leerling hoeft zelf niets wezenlijks toe te voegen aan het geleerde. Ze worden gebruikt om doelstellingen te toetsen, waarbij het gaat om het kunnen weergeven of herkennen van wat is geleerd.

T(1) = Training : vragen die gericht zijn op het toepassen van de leerstof in reeds geleerde situaties. Met de toepassingsvragen wordt nagegaan of de leerling in staat is, het geleerde zelfstandig toe te passen in een bekende context (training).

T(2) = Transfer: vragen die gericht zijn op het toepassen van de leerstof in nieuwe situaties. Met toepassingsvragen wordt nagegaan of de leerling in staat is, het geleerde te koppelen aan andere situaties. De leerling moet tevens in staat zijn, in een gegeven situatie zelf te bepalen welke methode het meest geschikt is om te gebruiken (transfer).

I = inzicht: bij vraagstukken op dit niveau wordt een actieve inbreng van de leerling verwacht. Hij moet zelf iets aan het geleerde toevoegen. Zo moet bijvoorbeeld een verband worden gelegd, dat in het boek of in de les niet klassikaal besproken is. Met inzichtvraagstukken wordt nagegaan of de leerling in staat is, zelfstandig een opdracht te doorgronden en op te lossen.

Het is in de RTTI-cyclus belangrijk dat in de loop der leerjaren de leerlingen zich ontwikkelen en de toetsen geleidelijk aan steeds meer T2- en I-vragen bevatten en steeds minder R- en T1-vragen. De sectie evalueert de toetsen en resultaten en past de toetsen zo nodig aan.

RTTI

De proefwerken worden gemaakt volgens het RTTI-model.

Dit houdt in dat:

- ☒ de verdeling van lagere-orde-vragen (reproductie en training 1) en hogere- orde vragen (transfer 2 en inzicht) groeien naar de verhouding zoals deze op het centraal examen is vereist. In de vakwerkplannen wordt per vak op de verhouding ingegaan.
- ☒ in de kantlijn van het toetsblad de vragen worden gemarkeerd met de letters R-T-T-I;
- ☒ toetsing plaatsvindt conform afspraken in het vakwerkplan;
- ☒ RTTI in het SE conform de verhouding RTTI in het CE is;
- ☒ scores op RTTI worden gebruikt bij adviezen tijdens rapport- en (school) examenbesprekingen en bij de begeleiding van individuele leerlingen.

Per periode wordt, naar aanleiding van de RTTI-scores, door de vakdocent klassikaal minimaal één leerstrategie toegepast en geoefend.

Gemeenschappelijke afspraken t.a.v. toetsen (borging kwaliteit)

Toetskwaliteit

De toetskwaliteit en de normering worden bewaakt door de sectie:

- ☒ Elk RTTI-proefwerk in een parallelgroep wordt vooraf besproken met de sectie. In geval van een eenmanssectie zijn er mogelijkheden om toetsen te laten bekijken voor sectiegenoten van een andere LMC-school
- ☒ De normering wordt in principe vooraf vastgesteld door de sectie.
- ☒ Leerlingen krijgen de mogelijkheid een gemaakte toets in te zien en na te bespreken met de docent, waarbij een reactie op het resultaat mogelijk is.
- ☒ Bij proefwerken staat het aantal punten dat behaald kan worden voor een vraag in de kantlijn.

Aantal toetsen per periode

- Het aantal proefwerken en schriftelijke toetsen is per vak, per jaar en per niveau in principe gelijk. Voor klas 1, 2 en 3 wordt in elke rapportperiode gestreefd naar maximaal **twee** toetsen (waarvan minimaal één proefwerk in de toetsweek) voor de 1-bloksvakken en maximaal **drie** toetsen per periode (waarvan minimaal één proefwerk in de toetsweek) voor de 2-bloksvakken. In principe is ieder proefwerk een RTTI-toets. Voor de talen Nederlands, Engels, Duits en Frans geldt dat er per periode maximaal 5 toetsen gegeven mogen worden. Voor de voorexamenklassen en de examenklassen gelden de regels opgenomen in het PTA.
- Er mogen per dag maximaal twee proefwerken worden gegeven, die minimaal een week van tevoren zijn opgegeven en in Magister zijn ingevoerd. Doel is om in de laatste les voor een proefwerk zo min mogelijk nieuwe stof te behandelen.
- Op de maandag na een vakantie (minimaal 1 week) worden geen toetsen ingepland.
- De eerste toets in het schooljaar is altijd een toets met een weging van 0.

Toetsweken

Gedurende het jaar worden toetsweken georganiseerd voor alle leerjaren. Tijdens deze toetsweken krijgen de leerlingen 1 of 2 toetsen per dag. De toetsweken zijn bedoeld om het aantal toetsmomenten tijdens de lessen te verminderen.

Deadline nakijken toetsen

Toetsen worden binnen tien werkdagen nagekeken en ingevoerd in Magister. In het geval dat door omstandigheden niet voldaan kan worden aan deze deadline neemt de docent contact op met een directielid.

Deadline inleveren opdrachten

De docent geeft bij de leerlingen aan wat de deadline is voor het inleveren van opdrachten, werkstukken enz. Indien een leerling de deadline mist dan voert de docent het cijfer 1 in. De leerling heeft nu uiterlijk 10 schooldagen om de opdracht alsnog in te leveren. De docent beoordeelt de opdracht en vermindert het eindcijfer voor de opdracht met 2 punten. Dit cijfer wordt in Magister ingevoerd.

Weging

De weging van de verschillende toetsen wordt door de sectie bepaald en vooraf aan de leerlingen bekend gemaakt. Secties maken over de weging afspraken die worden vastgelegd in het vakwerkplan.

Lay-out

Een overzichtelijke lay-out is belangrijk voor de leesbaarheid van de toets. Voor alle toetsvragen (voor bronnen is dit niet altijd mogelijk) gebruiken we lettertype Arial 12, conform de regels voor de eindexamens.

Afname toets

Het is vooraf duidelijk:

- ☐ welke hulpmiddelen mogen worden gebruikt;
- ☐ welke materialen nog op tafel mogen liggen;
- ☐ of leerlingen tijdens de toets vragen mogen stellen of naar het toilet mogen;
- ☐ wat leerlingen moeten doen als ze klaar zijn;
- ☐ dat onregelmatigheden (zoals spieken) kunnen leiden tot een "1" als cijfer en dat dit cijfer niet herkansbaar is. Indien dit voorvalt maakt docent een notitie in Magister.

Beoordeling

Bij de beoordeling wordt gebruikgemaakt van cijfers afgerond op één decimaal achter de komma. Voor leerlingen in de brugklas geldt dat er in periode 1 geen cijfers onder 3.0 worden ingevoerd in Magister.

Leerlingen met een beperking

Leerlingen met een beperking bij het maken van toetsen hebben recht op de faciliteiten zoals deze vermeld staan op de faciliteitenkaart. De leerling moet beschikken over een officiële dyslexieverklaring. Te denken valt aan leerlingen met dyslexie, dyscalculie, concentratiestoornissen enz.

Extra tijd

Een leerling die officieel extra tijd krijgt voor het maken van een toets heeft recht op 25% extra tijd. Dit geldt voor toetsen tot 80 minuten. In het examenjaar worden leerlingen die recht hebben op extra tijd gemeld bij de Inspectie van het onderwijs zodat zij ook bij de examens gefaciliteerd kunnen worden. Deze leerlingen krijgen altijd 30 minuten extra tijd voor school- en centrale examens.

Voortschrijdend gemiddelde

Het voortschrijdend gemiddelde is het gemiddelde van alle tot dan toe behaalde cijfers, waarbij de bijbehorende wegingsfactoren zijn gehanteerd. Elk volgend rapport is dus gebaseerd op alle tot dan toe behaalde cijfers.

Inhaaltoetsen

Bij een door geoorloofd verzuim gemiste toets wordt "inhalen" in Magister ingevoerd. De docent bepaalt of de toets moet worden ingehaald of dat de leerling vrijstelling krijgt (in Magister).

De toets dient binnen tien werkdagen door de leerling ingehaald te worden. De leerling moet hiervoor zelf een afspraak maken met de betreffende vakdocent in de eerstvolgende les na het verzuim. Een docent kan ook zelf een inhaalafpraak maken met de leerling indien dit de efficiëntie van inhalen bevordert. "INH" blijft in Magister staan tot een week voorafgaand aan het cijfers inleveren. Indien een toets dan niet is ingehaald wordt het cijfer 1,0 ingevoerd.

Van de docent wordt altijd verwacht dat hij/zij voordat hij een 1,0 invoert, de leerling aanspoort om achterstand in te halen. Een leerling mag per schooljaar per vak maximaal 2 toetsen inhalen na geoorloofde afwezigheid, daarna wordt automatisch een 1 geschreven bij gemiste toetsen. In bijzondere gevallen kan de schoolleiding anders beslissen.

Stille Week

Ten behoeve van de rust voor de leerlingen worden in de week voorafgaande aan- en na afloop van de toetsweek géén toetsen gegeven. Wel is het mogelijk om in die week het inlevermoment van praktische opdrachten te plannen. Indien een docent een uitzondering wil maken op deze regel dan overlegt hij dit met het verantwoordelijke lid van het MT.

BOVENBOUW

Uitgangspunt

Het Programma van Toetsing en Afsluiting dekt de stof die behandeld wordt in bovenbouwklassen af. In het PTA is opgenomen welke stof wordt afgetoetst, wanneer dit gebeurt, hoe dit gebeurt, of een toets herkansbaar is en hoe lang een toets duurt.

Het is de bedoeling dat in de opbouw van het SE-cijfer en het PTA meer uniformiteit komt, zonder af te doen aan de verschillen tussen de secties en de opbouw in de leerstof.

Schoolexamen

De inhoud en vorm van het schoolexamen wordt door de secties bepaald in overeenstemming met de eisen van OC&W. De sectie stelt het PTA samen volgens de gestelde randvoorwaarden en is verantwoordelijk voor een evenwichtige opbouw ervan.

- a) Toetsopgaven worden door de secties opgesteld.
- b) De secties evalueren jaarlijks de schoolexamens.
Daarbij komen aan de orde:
 - een eventuele discrepantie van meer dan 0,5 punt tussen de resultaten van het schoolexamen en de resultaten van het centrale examen;
 - de verhouding tussen de huidige resultaten en die van de voorafgaande jaren.
- c) Een schoolexamen kan niet uit louter meerkeuzevragen bestaan. Het is wenselijk dat de verhouding meerkeuzevragen en open vragen in het SE een afspiegeling is van het CE.
- d) De schoolleiding ziet er op toe, dat de gemaakte afspraken worden nageleefd.

Opbouw schoolexamencijfer

Toetsing in het voorexamenjaar/de voorexamenjaren, te weten H4 en V5.

In principe ligt de vaststelling van het PTA bij de verantwoordelijke secties, waarbij de school streeft naar een zo groot mogelijke uniformiteit.

Elke sectie geeft al in de voorexamenjaren toetsen die meetellen voor het schoolexamencijfer. Het cijfer van het voorexamenjaar telt minimaal 20 % mee voor het schoolexamen. Belangrijk is dat binnen de sectie daarin één lijn gehanteerd wordt. In deze toetsen kunnen zaken worden afgetoetst die in het CE terugkomen, maar ook stof waarvan de sectie de relevantie groot vindt (denk hierbij aan spelling/ grammatica/ praktische opdrachten/ presentaties) kunnen deel zijn van deze SE's.

Informatievoorziening schoolexamens en toetsweken

De eerste drie SE-periodes vallen indien de planning dit toe laat in een lesweek na een vakantie. Voor die vakantie dienen de leerlingen het rooster te hebben ontvangen. Voor de eindejaarstoetsweek geldt dat de leerlingen minstens 10 lesdagen voor aanvang van de week het rooster ontvangen

Houdbaarheid schoolexamens/praktische opdrachten

Voor een leerling die een voorexamenklas doubleert vervallen alle SE-resultaten, behalve als het een afgesloten vak met een voldoende (hoger dan 6) betreft. Dit geldt voor de vakken maatschappijleer, CKV en PWS. Praktische opdrachten mogen ook als afgerond beschouwen, tenzij de leerling de praktische opdracht opnieuw wil doen. In dat geval telt het cijfer van de nieuwe opdracht.

Schoolexamens: inhaal- en herkansingsregeling

Toetsen die samen een SE-cijfer vormen (dossiertoetsen) komen niet voor herkansing in aanmerking. Een leerling mag per vak één dossiertoets missen en deze inhalen.

Herkansbaarheid (en inhalen) schoolexamens in voorexamenjaren (H4 en V5)

Gemiste schoolexamens worden ingehaald in de inhaal/herkansingsperiode aan het einde van het schooljaar en komen NIET in aanmerking voor herkansing. De leerlingen mogen per voorexamenjaar één schoolexamen herkansen.

Op het inhaal/herkansingsmoment haalt de leerling gemiste SE's in en mag er één herkansen.

Herkansbaarheid (en inhalen) schoolexamens in het examenjaar (M4, H5 en V6)

Gemiste schoolexamens worden ingehaald op het inhaal/herkansingsmoment aan het einde van ieder van de drie schoolexamenperiodes. De examenkandidaten mogen uit iedere schoolexamenperiode twee SE's herkansen waarbij alle SE's herkansbaar zijn, ongeacht het eerst behaalde resultaat.